

АМЕРИКАНСКИЯТ ВОЕНЕН БЮДЖЕТ И РИСКОВЕТЕ ЗА СВЕТА

*проф. д.с.н. Георги Найденов,
катедра "Икономическа социология", УНСС
доц. д-р Калоян Харалампиев,
катедра "Социология", СУ "Св. Климент Охридски"*

Резюме: *Изследва се най-важният – 18 годишния цикъл в динамиката на американския военен бюджет. Той се "наслажда" върху дългите вълни на Кондратиев в развитието на световната икономика. Правят се изводи кои са най-рисковите периоди за разпалване на световна война. Анализира се поведението на двата най-големи клана – на ротишилдите и рокфелерите, относно разпалването на световна война.*

Динамиката на американския военен бюджет има силно влияние върху ритъма на американската икономика и политическото поведение на американския англосаксонски и американския еврейски елити в международните отношения.¹ Именно динамиката на американския военен бюджет може да предскаже кога именно са най-големите рискове от мащабни световни войни. Защо?

Защото американската икономика има следната специфика. Особено голяма роля в нея има военно-промишления комплекс. В американския военно-промишлен комплекс изкарва прехраната си близо 1/6 от американското население. Периодично се "налага" натрупаните запаси от

¹ Употребяваме понятието "американски англосаксонски и американски еврейски елити" вместо американски елит по следната причина. Американският елит е твърде разнороден и фрагментаризиран. Доколкото САЩ е страна на емигранти, манталитетът, нагласите, ценностите и пр. на различните по народностния си произход елити са твърде разнородни. Доминиращо място в американския елит има американският англосаксонски елит. Той доминира както в политиката, така и в икономиката. Англосаксонският елит държи основните капитали във военнопромишления комплекс, в петролния и наркобизнеса. Сериозен е неговият дял във финансовия сектор. Но във финансовия сектор значително място има американският еврейски елит. Той има сериозно влияние още в търговския сектор, в киноиндустрията, в масмедията и пр. Американската политика във висша степен се определя от постоянното синхронизиране на интересите на тези две фракции на елита – англосаксонците и евреите.

оръжия, снаряди, бомби и пр. да се "изразходят", за да се получават нови държавни поръчки. Тази "потребност" е напълно в съзвучие с позитивното отношение на общественото мнение, а също и с нагласите на американския англосаксонски и американския еврейски елити за използване на войната като средство за решаване на икономически, политически и пр. конфликти в международното разделение на труда и в международната политика.² Използването на военни действия като средство в конкуренцията с другите национални бизнеси и международната политика, обаче крие сериозни икономически рискове за самата Америка. А с това и за световната икономика и за световния мир. Защото тази политика унищожава гигантски количества труд. Овещественият в самолети, танкове, оръжия, бомби, ракети, снаряди, патрони и пр. труд се взривява и унищожава. Това се отразява катастрофално на американската икономика. Ето защо, агресивната политика на войни периодично си прави "почивки". Тоест, след възходящата фаза следва неизбежно нисходяща фаза на американския военен бюджет. През нисходящата фаза американската икономика "въздъхва" и се "закрепва". Когато е достатъчно укрепнала, могъщият военно-промишлен комплекс налага на управляващата класа отново повишаване на военния бюджет. За тази цел се разпалват нови, големи войни. По време на възходящата фаза се разпалват големи войни. Разпалват се войни и по време на нисходящата фаза, но не така мащабни, колкото по време на възходящата фаза.

Каква е динамиката на американския военен бюджет през втората половина на XX век и началото на новото – XXI-во столетие? (Виж Фиг. 1)

От представената фигура е видно, че от края на XX век и през първото десетилетие на XXI век – до 2008 година, американският военен бюджет се намира във възходяща фаза на своя цикъл. През 1998 година военният бюджет има най-ниската си стойност – 358 милиарда долара. Възлова е 2001 година. След нея започва рязко увеличение на военния бюджет. През 2008 година той е 709 милиарда долара – за десет години се увеличава почти двойно в сравнение с 1998 година³. Това "шоково" увеличаване на военния бюджет благоприятства концентрацията на капитала във военната индустрия, в петролния и наркобизнеса⁴.

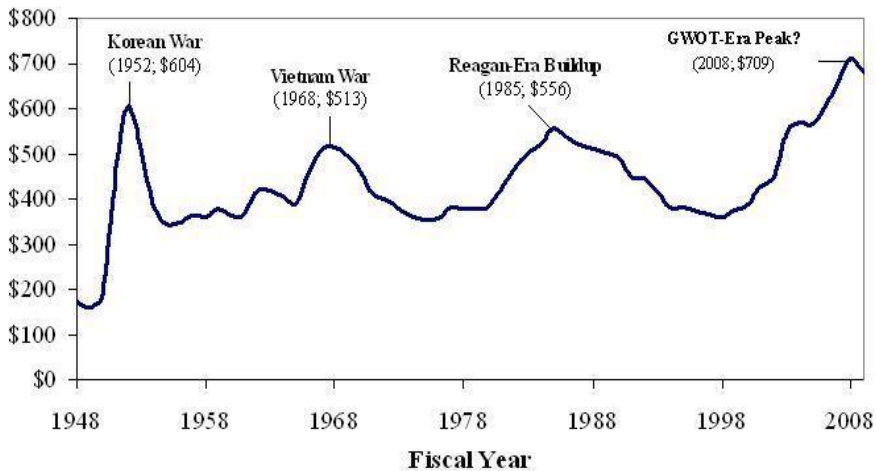
² Относно агресивността на американския англосаксонски елит Виж: Найденов, Г. 2011. Причини за засилващия се в България антиамериканизъм. В: История и съвременност, Съюз на учените в България, 2.

³ Sharp, T. 2009. Current U.S. Defense Spending vs. Spending Since 1948, стр. 2.

⁴ Защото за охрана на местните племенни наркобосове в Афганистан се плаща с парите на американските данъкоплатци (и българските), а не с парите на американския национален наркобизнес. Защото охраната на петролопроводите в Ирак също се плаща с парите на американските данъкоплатци (и българските), а не с

Budget Authority for National Defense, FY 1948-2009

(in billions of constant FY09 dollars)

Източник: Sharp, T. 2009. Current U.S. Defense Spending vs. Spending Since 1948

Фиг. 1. Военен бюджет на САЩ в съпоставими цени

В резултат обаче на тази "шокова" концентрация на капиталите през първото десетилетие на XXI век се намаляват покупателните възможности на американските данъкоплатци. Стига се до значително увеличаване на задлъжнялостта на американските домакинства – през 1998 година тя е 63% от Брутния вътрешен продукт, а през 2007 година скача на 100%⁵. През 2008 година вече всеки десети притежател на ипотечен кредит не може да плаща вноските си в банките. Това е една от най-съществените причини за мащабите на световната криза. Тя започва като ипотечна криза в САЩ, след това се превръща във финансова, а впоследствие и в световна икономическа криза. Това довежда до "свиване" на военния бюджет от правителствата на новия президент Барак Обама.

Демократите печелят президентските избори през 2008 година с антивоенни лозунги и Б. Обама става президент. Но неговото правителство не води убедителна политика за прекратяване на водените от САЩ войни. Три години се запазва "инерцията" на увеличаване на военния бюджет.

парите на американските петролни корпорации и пр. По такъв начин американският политически елит спестява колосални производствени разходи на американския

петролен и наркобизнес. Тоест, американският петролен и наркобизнес концентрира доходи на американските, европейските и пр. данъкоплатци.

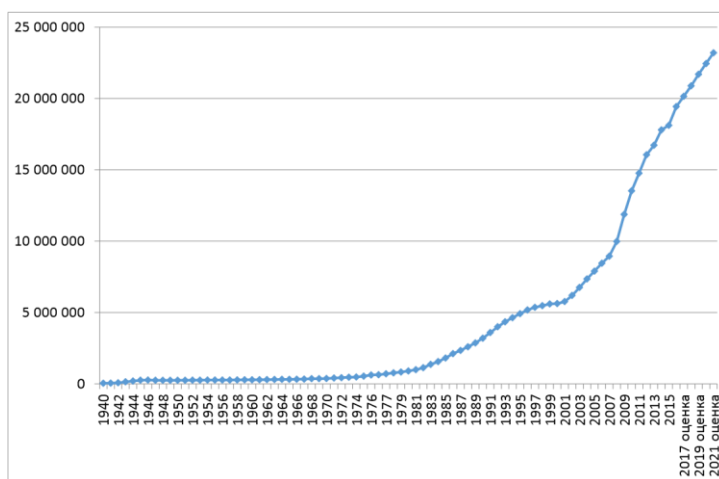
5

Сапир, Ж. 2009. Завръщането на протекционизма и яростта на неговите противници. Мунд дипломатик, март 2009, стр. 1, 8.

През 2011 година е най-високата му стойност – 705 554 млн. дол. След това започва да намалява. Но в края на двата мандата на Барак Обама е намалял едва на 604 452 млн. дол. Темповете и размерът на намаляване на военния бюджет са значително по-бавни и малки, отколкото при низходящите му фази след предходните пикове (1952, 1968, 1985 година).

Вместо да се въздържа от войни, каквито са предизборните обещания на демократите, правителството на Б. Обама разпалва още войни, едната открита – в Либия, другата леко прикрита – в Сирия. Открита война това правителство води и срещу Русия, посредством разпалване на гражданска война в Украйна. И създава нови рискове. Първо, защото трите държави – Либия, Сирия и Украйна загубват държавността си и изпадат в политически и икономически хаос. Второ, защото ислямският тероризъм навлиза в тези нови територии – създава се нова ислямска фундаменталистка държава – ИДИЛ. Трето, защото тези нови войни са допълнителни финансови тежести за американския и европейския данъкоплатец. Новите войни, се "наслагват" върху "старите" войни и увеличават мащаба на световната криза. Стига се до колосално увеличаване на държавния дълг на САЩ.

(Виж Фиг. 2)

Източник: Таблица 7.1. от "Исторически таблици" в сайта на Белия дом (<http://www.whitehouse.gov/omb/budget/Historicals>).

Фиг. 2. Брутен федерален дълг на САЩ (млн. долари)

Понастоящем констатираме, че:

1. Икономистите вече започват да се "досещат", че икономическата политика на американския елит води до "задънена улица". Все почести са изказванията, че увеличаването на дефицита (който впрочем от 2010 година трайно надхвърля БВП на САЩ), увеличава съществено предпоставките за опасна вълна на инфлация и нова рецесия, тоест второ дъно на световната криза.
2. Китайският и руският елити (Китай е най-засегнат от американската политика, защото притежава най-голяма сума – 1,2 трилиона долара американски държавни облигации, а Русия е основен обект на американска агресия) ясно декларират несъгласието си светът да плаща американската бруталност. Китайската информационна агенция Синхуа разпространява следното съобщение в световното публично пространство: "След разпада на Съветския съюз САЩ останаха единствената супердържава, която продължава да укрепва военната си мощ, без да мисли за колосалната цена на това. Вашингтон продължава да се намесва в международната политика, да разпространява своята хегемония без оглед на това дали икономиката на страната може да си го позволи. Пример за това са военните операции в Афганистан и Ирак. И ето, че дойде време САЩ, сблъскали се с икономически сътресения, да помислят за своята деспотична политика и своите постъпки."⁵
3. Не по-малко остър е и Путин. Той обвинява САЩ, че живеят "като паразит" върху световната икономика. "Те (американците) живеят на кредит, над възможностите си и прехвърлят част от тежестта (на дълга си) върху световната икономика. Съединените щати паразитират върху световната икономика, използвайки монополното положение на долара."⁶

Както и през предишните векове икономиката и финансовата система на стария център на световната търговия паразитират върху световната икономика. Политическото и военното лидерство на стария център на световната търговия – САЩ става пречка за преход към следващата фаза на развитие на капиталистическия начин на производство. Понастоящем е обществено необходима трансформация на световната финансова система, смяна на световната валута и смяна на световното политическо лидерство.

⁵ БЛИЦ Новини. 2011. Китай нападна САЩ заради деспотична политика. <http://www.blitz.bg/news/article/115301>, 09.08.2011

⁶ В. "Труд" 2011. Путин: САЩ са паразити. 03.08.2011, стр. 26.

Първите стъпки в това отношение вече са направени. Най-важната е създаването на БРИКС. Важна стъпка е и създаването на нови международни банкови системи – например Eurasian Development Bank (EDB) – евразийска банка за развитие, които подкопават могъществото на долара като световна валута. Важна стъпка е и успешното военно противопоставяне на Русия в Сирия на протежираната от САЩ армия на ИДИЛ. Тези първи стъпки, обаче не могат да премахнат основната пречка за трансформация на световната икономика – военната мощ на САЩ. Не виждаме възможност за премахване на тази пречка освен чрез световна ядрена война. Защото няма никакви индикации за конверсия на американското военно производство. Няма никакви индикации за разпускане на агресивния военен блок НАТО.⁷ Няма никакви индикации за поне тройно "свиване" на американските военни бази по света. Световните войни се правят обикновено в първата половина на всеки век. Именно през първата половина на всеки век става преход от първата към втората вълна на дългите вълни на Кондратиев във всеки цикъл на еволюция на световния пазар. Има още 33 години до края на първата половина на XXI век. Това е предостатъчно време американският англосаксонски и американския еврейски елити да организират световна война.

В кои периоди е най-голяма вероятността от избухване на трета световна война?

За целта изследваме динамиката на американския военен бюджет. (Виж Табл. 1)

Таблица 1. Открити цикли в базисните индекси на военния бюджет

Период	Базисни индекси на военния бюджет
25	X
18	X
14	X
8	X

Източник: Собствени изчисления

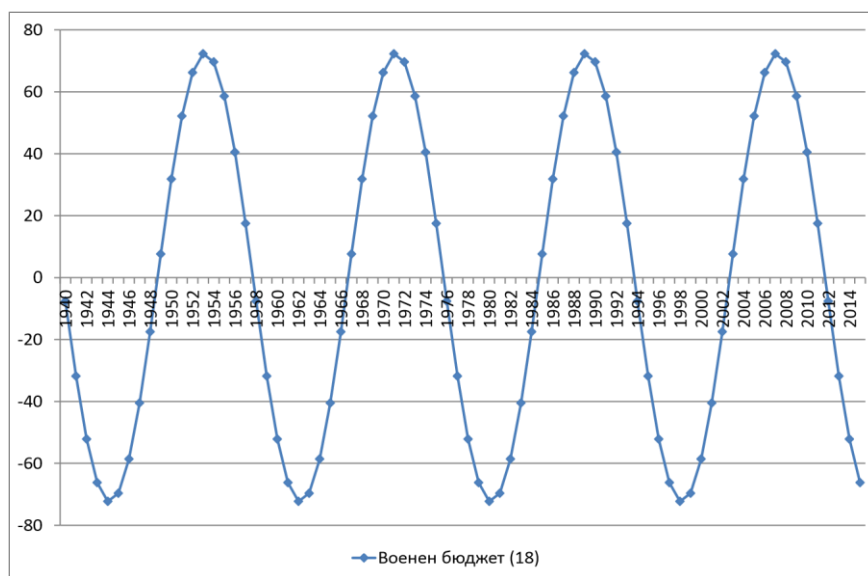
От таблицата е видно, че в динамиката на военния бюджет има четири вида цикличност – с дължина на вълната 25; 18; 14 и 8 години.

⁷ Чрез които по мирен път може да бъде намалена военната сила и разходи на американската армия.

Взаимодействието между динамиката на военния бюджет и динамиката на правителствената икономическа политика сме изследвали в по-ранни наши публикации.⁸

От четирите цикъла – с дължина на вълната 25, 18, 14 и 8 години найзначим за нашето изследване е цикълът с дължина на вълната 18 години. Защото за периода от 1940 до 2015 година има четири цикъла на американския военен бюджет. (Виж Фиг. 1) Четири цикъла с продължителност 18 години имат приблизително същата времева продължителност. В първия случай 75 години, а във втория случай 72 години. Така че анализът на този цикъл ще ни покаже кои периоди са най-рискови за световна война.

(Виж Фиг. 3)

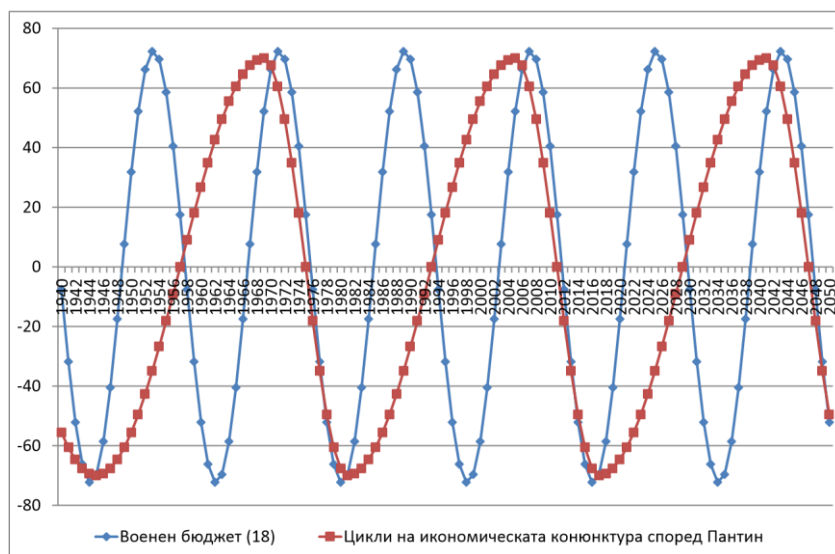
Източник: Собствени изчисления

Фиг. 3. Военен бюджет на САЩ – 18 годишен цикъл

Екстраполираме 18 годишния цикъл на американския военен бюджет до 2050 години, защото както вече отбелязахме световните войни се правят в

⁸ Изследване на характера на взаимодействието сме направили в: Найденов, Г., К. Харалампиев. 2012. Глобалната власт – рискове за близкото бъдеще. Икономически и социални алтернативи, 2; Найденов, Г., К. Харалампиев. 2015. Локални и глобални рискови фактори за развитието на България и света през второто десетилетие на XXI век, Годишник на УНСС 2015, Издателски комплекс – УНСС, стр. 76-83.

първата половина на всеки век. Върху неговата динамика наслагваме дългите вълни на Кондратиев, също екстраполирани до 2050 години.⁹ (Виж Фиг. 4)

Източник: Собствени изчисления

Фиг. 4. Военен бюджет на САЩ – 18 годишен цикъл
и дългите вълни на Кондратиев

Установяваме, че както и през предишните два века целият период на първата половина на 21-ви век е силно рисков. Целият този период от началото на века до началото на 40-те години е период на преход от първата към втората дълги вълни на Кондратиев през третия цикъл на еволюция на световния пазар след промишлената революция през 18-ти век.

⁹ Екстраполацията е въз основа на разбирането на В. Пантин за съкращаване на дългите вълни на Кондратиев. Тоест, че последните дълги вълни са с продължителност 36 години. Нашето мнение, е че надали съкращаването е толкова голямо. Изследвали сме с количествени методи съкращаването на дългите вълни на Кондратиев и имаме сериозни основания да се съмняваме, че съкращаването е толкова значимо. Но тъй като в момента не сме готови да предложим наша периодизация, на този етап възприемаме периодизацията на В. Пантин. Виж: Найденов, Г., К. Харалампиев. 2014. Седма глава Съкращават ли се дългите вълни на Кондратиев. В: Дългите вълни на Кондратиев при "социализма". Издателски комплекс – УНСС, стр. 180-203.

Найрисковите периоди за разпалване на световна война са периодът на възходящите фази на втория и третия цикъл. Това са периодите 2017-2025 година и 2035-2043 година. Периодът между 2026-2034 година ще е относително по-спокоен.

Библиография:

Найденев, Г. 2011. Причини за засилващия се в България антиамериканизъм. В: "История и съвременност", Съюз на учените в България, 2.

Найденев, Г. и Харалампиев, К. 2012. Глобалната власт – рискове за близкото бъдеще. Икономически и социални алтернативи, 2.

Найденев, Г. и Харалампиев, К. 2015. Локални и глобални рискови фактори за развитието на България и света през второто десетилетие на XXI век. Годишник на УНСС 2015, Издателски комплекс – УНСС, 76-83.

Найденев, Г. и Харалампиев, К. 2014. Дългите вълни на Кондратиев при "социализма". София: Издателски комплекс – УНСС.

Пантин, В. и Лапкин, В. 2006. Философия исторического прогнозирования: ритмы истории и перспективы мирового развития. Дубна: Феникс+

Сапир, Ж. 2009. Завръщането на протекционизма и яростта на неговите противници. Мунд дипломатик, март 2009.

БЛИЦ Новини. 2011. Китай напада САЩ заради деспотична политика. <http://www.blitz.bg/news/article/115301>, 09.08.2011.

В. "Труд". 2011. Путин: САЩ са паразити, 03.08.2011.

Sharp, T. 2009. Current U.S. Defense Spending vs. Spending Since 1948.